

Ірина КОВАЛЬЧУК

KARABOWICZ T.
PORTRET ZE SKRZYDŁEM ARCHANIOŁA:
O POEZJI IHORA KAŁYNCA
Lublin: Wyd-wo UMCS, 2003. – 108 s.

Незвичайна доля, незвичайна творчість, незвичайний характер – епітет «незвичайний» оточує постать Ігоря Калинця (1939 р.), українського поета і дисидента. Тадей Карабович, поет, перекладач, науковець і викладач уперше в Польщі намагається серйозно підійти до розгадки його «незвичайності». Застосовує він для цього системний підхід: досліджує не лише творчість, а і її життєве підґрунтя, джерела, розглядає особливості поезії українського поета на тлі літературної України та Львова зокрема. Часто біографічний підхід у літературознавстві заважає побачити власне творчість, але, у випадку з Ігорем Калинцем, доповнює її, створює цілісну картину.

Автор монографії погоджується з думкою багатьох дослідників про те, що Ігор Калинець створив власний поетичний світ, з архетипами, характерними тільки для його творчості, новаторської і довершеної. Цей світ Тадей Карабович розглядає в двох площинах: поетичної індивідуальності митця та поетичних збірок (усього 17). Аналіз збірок польський дослідник здійснює в хронологічному порядку, починаючи від дебютної «Вогонь Купала», виданої в Києві у 1966 р. та одразу конфіскованої. Важливою є частина монографії, в якій Т. Карабович описує сприйняття поезії Ігоря Калинця на батьківщині та за кордоном, подає інформацію про численні переклади його творів.

Не дивно, що лише зараз в Польщі з'явилася спроба ґрунтовного опрацювання творчості Ігоря Калинця, адже тільки після 80-х років про нього стало широко відомо в Україні, а вже після 1981-го року

І. Калинець «замовк як поет», «став імпресаріо колишнього поета». Зараз він займається літературним перекладом, пише книжки для дітей.

Повною робить монографію і такий позалітературний факт, як особисте знайомство Т. Карабовича з Ігорем Калинцем, спілкування з українськими культурними діячами. Польський науковець перекладав поезії І. Калинця, опрацював багато праць українських літературознавців. Усе це і дозволило Т. Карабовичу намалювати власне портрет поета (у назві – алюзія циклу І. Калинця «Автопортрет з крилом архангела»), що підкреслює інтертекстуальний характер творчості українського поета-шістдесятника (хоча деякі літературознавці вважають його представником осібного напрямку в українській літературі).

У монографії Тадея Карабовича «Портрет з крилом архангела: Про поезію Ігоря Калинця» центральним постає елітарний поет, в основі творчості якого були релігія, етнографія, філософія Григорія Сковороди, творчість Богдана-Ігоря Антонича, барокові настанови тощо, для якого творчість стала згубою і порятунком водночас, методом протесту й досягнення особистої незалежності, свободи.